

I. megoldás. Az $x^3 - x - 1$ polinomnak három különböző komplex gyöke van, α , β és γ (ezek közül pontosan egy valós); ez például a szokásos függvényvizsgálattal könnyen igazolható. Ismeretes, hogy ekkor alkalmas A , B , C (komplex) konstansokkal $a_n = A\alpha^n + B\beta^n + C\gamma^n$ ($n = 0, 1, 2, \dots$). Az A , B , C értékét a sorozat első három tagja egyértelműen meghatározza. Esetünkben $A = B = C = 1$, hiszen a gyökök és együttthatók összefüggéseiből $\alpha + \beta + \gamma = 0 = a_1$, $\alpha^2 + \beta^2 + \gamma^2 = (\alpha + \beta + \gamma)^2 - 2(\alpha\beta + \beta\gamma + \gamma\alpha) = 0^2 - 2(-1) = 2 = a_2$, és persze $\alpha^0 + \beta^0 + \gamma^0 = 3 = a_0$. Tehát

$$(1) \quad a_n = \alpha^n + \beta^n + \gamma^n \quad (n = 0, 1, 2, \dots).$$

Felhasználva, hogy α , β , γ kielégíti az $x^3 = x + 1$ egyenletet (1)-ből kapjuk, hogy

$$a_{3n} = (\alpha + 1)^n + (\beta + 1)^n + (\gamma + 1)^n = \sum_{k=0}^n \binom{n}{k} (\alpha^k + \beta^k + \gamma^k) = \sum_{k=0}^n \binom{n}{k} a_k(1) \quad a_n = (\alpha^3 - 1)^n + (\beta^3 - 1)^n + (\gamma^3 - 1)^n = \sum_{t=0}^n (-1)^t \binom{n}{t} a_t$$

Tetszőleges p prímsre és $1 \leq r \leq p - 1$ egészre $\binom{p}{r} = \frac{p(p-1)\dots(p-r+1)}{r!}$ osztható p -vel; ezért (2) szerint

$$a_p \equiv a_0 + (-1)^p a_{3p} \equiv a_0 + (-1)^p (a_0 + a_p) \pmod{p}.$$

Így $p > 2$ -re $a_p \equiv -a_p \pmod{p}$, azaz $p \mid 2a_p$. adódik, amiből következik a feladat állítása.

II. megoldás. Legyen n pozitív egész; írjunk bele egy körbe egy szabályos (konvex) $A_1 A_2 \dots A_n$ n -szöget (itt és a továbbiakban is megengedve az elfajuló „1- és 2-szög” esetét is). Jelölje b_n azoknak a konvex sokszögeknek a számát, amelyek csúcsai $A_1, A_2, \dots, A_n$ közül valók, és bármely két szomszédos csúcsuk az eredeti $A_1 A_2 \dots A_n$ sokszögben másod- vagy harmadszomszédos (egy vagy két eredeti csúcspont esik közéjük). Megmutatjuk, hogy $b_n = a_n$ ($n = 1, 2, \dots$). Nyilván $b_1 = 0 = a_1$, $b_2 = 2 = a_2$, $b_3 = 3 = a_3$; elegendő tehát igazolni a $b_n = b_{n-2} + b_{n-3}$ rekurziót ($n \geq 4$). Tekintsünk egy tetszőleges, a kívánalmaknak eleget tevő sokszöget; A_n, A_{n-1} és A_{n-2} valamelyike biztosan előfordul ennek csúcsaként, ezért e sokszög két legnagyobb sorszámú csúcsa a következő lehet:

$$2(1) \quad A_n \text{ és } A_{n-2}; \quad (4) \quad A_n \text{ és } A_{n-3};$$

$$(2) \quad A_{n-1} \text{ és } A_{n-3}; \quad (5) \quad A_{n-1} \text{ és } A_{n-4};$$

$$(3) \quad A_{n-2} \text{ és } A_{n-4}; \quad (4) \quad A_{n-2} \text{ és } A_{n-5}.$$

Ha e két csúcsot egymással és a köztük fekvő eredeti csúcspontokkal egybeejtjük („összehúzzuk”), majd a csúcsok számozását folyamatosan változtatjuk, akkor az (1), (2) és (3) esetben az $n - 2$, míg a (4), (5), ill. (6) esetben az $n - 3$ oldalú szabályos sokszögbe írt megfelelő sokszöghöz jutunk. Utóbbi sokszögek valamennyien elő fordulnak – mégpedig pontosan egyszer – ezen a módon, így valóban $b_n = b_{n-2} + b_{n-3}$, tehát $b_n = a_n$.

Legyen ezután $n = p$ prím. Ha S egy megfelelően beírt sokszög, akkor ennek a kör középpontja körüli $\frac{360^\circ}{p}$ -i-vel való elforgatottjai ($i = 1, 2, \dots, p$) is megfelelőek. Ezek páronként különbözők, hiszen ha lenne közöttük két megegyező, akkor S -et valamilyen $\frac{360^\circ}{p} \cdot t$ fokos forgatás önmagába vinné ($1 \leq t \leq p - 1$). Ekkor azonban a $\frac{360^\circ}{p} \cdot t$ fokos forgatások is önmagába viszik S -et ($j = 1, 2, \dots, p - 1$), és e forgatások között ott van a $\frac{360^\circ}{p}$ fokos is; ez a forgatás viszont láthatóan nem viheti S -et önmagába.

Tehát a feltételeknek megfelelően beírt a_p darab sokszög p -s csoportokba osztható, azaz $p \mid a_p$.

Frenkel Péter (Fazekas M. Főv. Gyak. Gimn., III. o.t.)